

מקורות וישלח ה'תשפ"ו

משיעורו השבועי של הרב שניאור אשכנזי

1. בראשית ל"ב:

"וישבו המלאכים אל יעקב לאמר: באנו אל אחיך אל עשו, וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו. ויירא יעקב מאוה, ויצר לו... ויאמר יעקב: אלוקי אבי אברהם... ה' האמר אלי: שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך. קטונתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך, כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות."

רש"י - "קטונתי":

נתמעטו זכויותי ע"י החסדים והאמת שעשית עמי. לכן אני ירא - שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא, ויגרם שיימסר ביד עשו.

פירוש מלא העומר:

יעקב חש שיש לעשו קטרוג עליו. הרמו:

"וייך"א - על מצוות כיבוד אם, "איש אמו ואביו תיראו", שיעקב לא קיים במשך 34 שנים שהיה רחוק מביתו. "וייצר" - מרמוז על איסור שתי אחיות, "ואשה על אחותה לא תיקח לצרור".

כלי יקר:

המפרשים לא מצאו טעם נכון לפחדו של יעקב לאחר שהובטח לו פעמיים: במראה הסולם - "ושמרתך בכל אשר תלך". בבית לכן - "אל ארץ מולדתך ואהיה עמך". ולפרש שהוא ירא פן יגרם החטא - השכל אינו מקבל זאת, שהרי רק שמונה ימים עברו מאז ההבטחה. האם בינתיים חטא גדול כל כך?

רש"י - "ויירא":

שמא יהרגו אותו.

"וייצר לו": שאם הוא יהרוג אחרים, יצטער.

פירושים מתוך טללי אורות:

יעקב חשש שאם יהרוג את עשו - יאבד את זכות העבודה במקדש, שכן כהן שהרג נפש אינו נושא כפיו. לכן קנה את הבכורה מעשו, שלא היה ראוי לכהונה לאחר שהרג את נמרוד.

חשש נוסף: שמא ימות בעצמו לאחר שיעקב יהרוג את עשו, כפי שאמרה רבקה: "למה אשכל גם שניכם יום אחד".

חידוש: בגמרא מסכת הוריות רבי מאיר נקרא "אחרים".

ומכיוון שרבי מאיר היה גר אדומי מזרעו של עשו - יעקב חשש שלא יהרוג את "אחרים", כלומר: שלא ימנע את לידתו של רבי מאיר בעתה.

2. העמק דבר - "ויירא יעקב מאוה":

נפל פחד בליבו.

"וייצר לו": הצטער על עצם העובדה שנפל פחד בליבו - מזה הבין שרעה עומדת לפניו.

סוכה נ"ב א' ורש"י:

אביי שמע אדם אומר לאישה: "נקדים ונצא בבוקר לדרך".

אביי הלך אחריהם כדי להפרישם מאיסור.

הלך אחריהם שלוש פרסאות, ובסוף התברר שנפרדו בטהרה.

אמר אביי: "אם שונאי (על עצמו) היה נתקל בניסיון כזה - לא היה עומד בו".

עמד נשען על בריח הדלת והצטער עד שבא אליהו ואמר:

"כל הגדול מחברו - יצרו גדול הימנו".

רוחו בקרבנו (האדמו"ר מטאלנא), קס:

מדוע מוזכר שאביי נשען על בריח הדלת הנועל?

כדי לרמוז שאביי הרגיש שהוא נותר בחוץ, והדלת נעולה בפניו.

3. בבא מציעא פ"ה א':

רבי זירא כשעלה לארץ ישראל - צם מאה תעניות כדי

שתשתכח ממנו הגמרא הבבליית,

כדי שלא תבלבל אותו.

רש"י:

האמוראים בארץ ישראל לא היו בעלי מחלוקת, אלא היו

מניחים טעמים בנחת - ללא קושיות ופירוקים רבים.

התוועדויות הרבי מלובביץ' תשי"ט ח"ב עמ' 197:

"כלל ידוע: בין יש ליש - צריך להיות אין באמצע".

משלים:

גרעין לפני שהוא צומח - צריך להירקב (להיות 'אין').

אפרוח נוצר ע"י סרחון הביצה.

כך גם בשכל האדם - לפני התחדשות שכלית צריך להיות

ביטול, 'אישיתומם כשעה חדא'.

דניאל ד', ט"ז:

"דניאל... השתומם כשעה אחת ורעיוניו יבהילוהו".

ליקוטי שיחות כ', עמ' 168 - הפנים יפות:

בין גדלות ראשון לגדלות שני חייבת להיות קטנות שנייה.

ולכן בין העלייה של יעקב מחור"ל לארץ ישראל - חווה

הרגשת קטנות, ולכן ביקש "הצילני נא".